

CEV

Instrukcije za linijske sudije

***Preveo i priredio član Komisije za sudijska pitanja OS BiH
Zdravko Jakiša***

Uvod

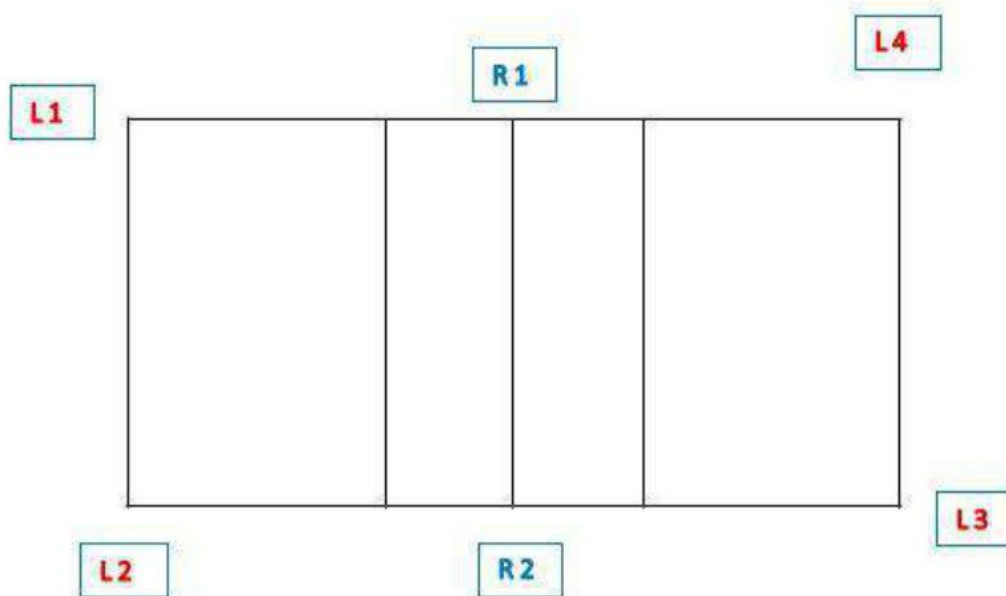
Službena Pravila odbojkaške igre (27) određuju lokaciju linijskih sudija (27.1) i njihove dužnosti (27.2). Nadalje, pravilo 28.2 određuje službene znakove zastavicom, koji su prikazani u dijagramu broj 12.

1. Lokacija

Prije početka utakmice

Linijske sudije moraju se pojaviti za zapisničkim stolom najmanje 45 minuta prije početka utakmice.

Nakon završetka službenog dijela protokola, a prije početka meča, svaki linijski sudija nalazi se na jednom od četiri ugla igrališta, određenih kao L1, L2, L3 i L4, kako prikazuje dijagram u nastavku:

Za vrijeme utakmice

Linijske sudije 1 do 3 metra udaljeni od ugla igrališta koristeći imaginarni produžetak linije koju kontrolišu:

- L1**: na desnoj strani prvog sudije (R1), odgovoran je za bočnu liniju
- L2**: na lijevoj strani drugog sudije (R2) odgovoran je za osnovnu liniju i servis
- L3**: na desnoj strani drugog sudije (R2) kontroliše bočnu liniju
- L4**: na lijevoj strani prvog sudije (R1) kontroliše osnovnu liniju i servis

Linijske sudije kontrolišu istu liniju tokom cijele utakmice.

Poslije utakmice

Linijske sudije ne postrojavaju se zajedno sa sudijama; oni trebaju ići direktno za zapisnički sto.

2. Odgovornosti

Linijske sudije sarađuju sa prvim sudijom, kojemu daju informacije koje se tiču grešaka koje spadaju u njihovu nadležnost (27.2).

Prvi sudija može koristiti informaciju dobijenu od strane linijskog sudije kako bi odlučio o grešci.

Službeni znak mora biti čvrst i jasan. Linijske sudije moraju biti sigurni da je znak primijećen od strane prvog sudije, koji u slučaju dileme može tražiti ponavljanje znaka.

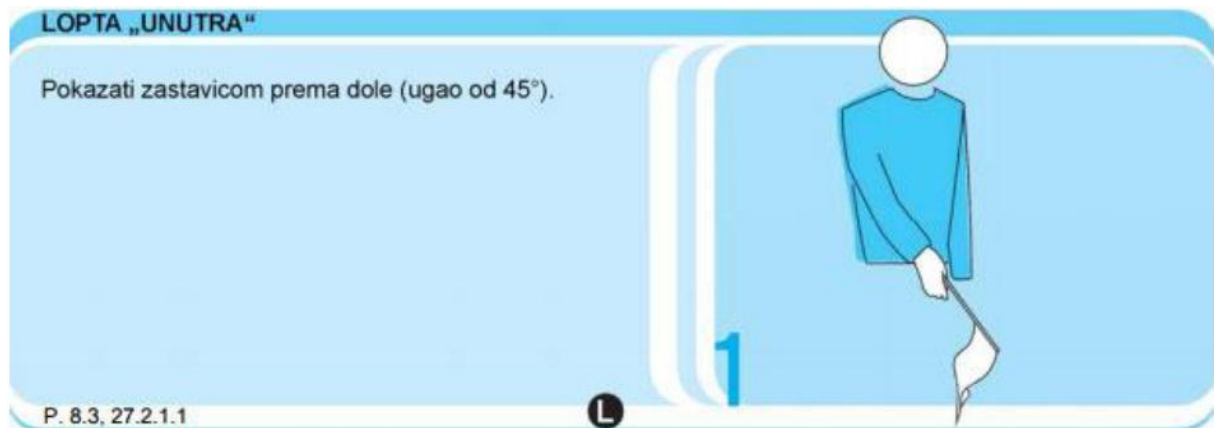
Ako se prvi sudija ne slaže sa znakom dobijenim od strane linijskog sudije, linijski sudija ne smije insistirati na znaku, nego se polako vratiti u položaj "mirno" bez izražavanja bilo koje vrste neslaganja.

Linijske sudije imaju uniformisane zastavice dimenzija 40x40 centimetara, kontrastne boje u odnosu na igralište. Zastavice se koriste kako bi se signaliziralo sljedeće:

A. Lopta unutra

Kada lopta dodiruje pod igrališta uključujući i bočne linije.

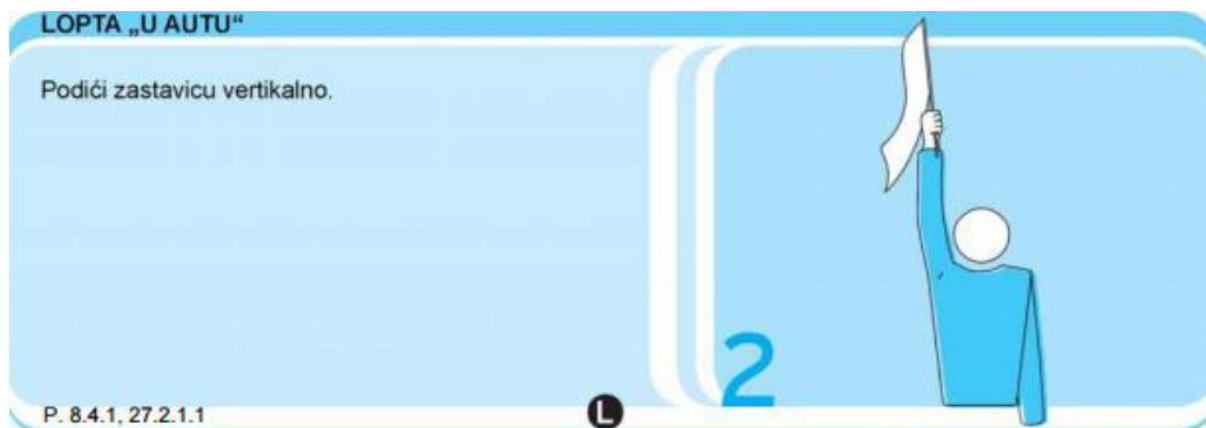
Ovaj znak mora biti pokazan od strane linijskog sudije koji kontroliše liniju najbližu mjestu gdje je lopta dodirnula pod. Ukoliko lopta "sleti" tačno u ugao formiran od bočne i osnovne linije, znak mora dati linijski sudija najbliži tom uglu.

B. Lopta "u autu"

Kada lopta dodiruje pod u potpunosti izvan linija terena ili dodiruje antenu (izuzetak: vidi "d").

Ovaj znak mora biti dat od strane linijskog sudije koji kontroliše liniju najbližu mjestu gdje je lopta dodirnula pod.

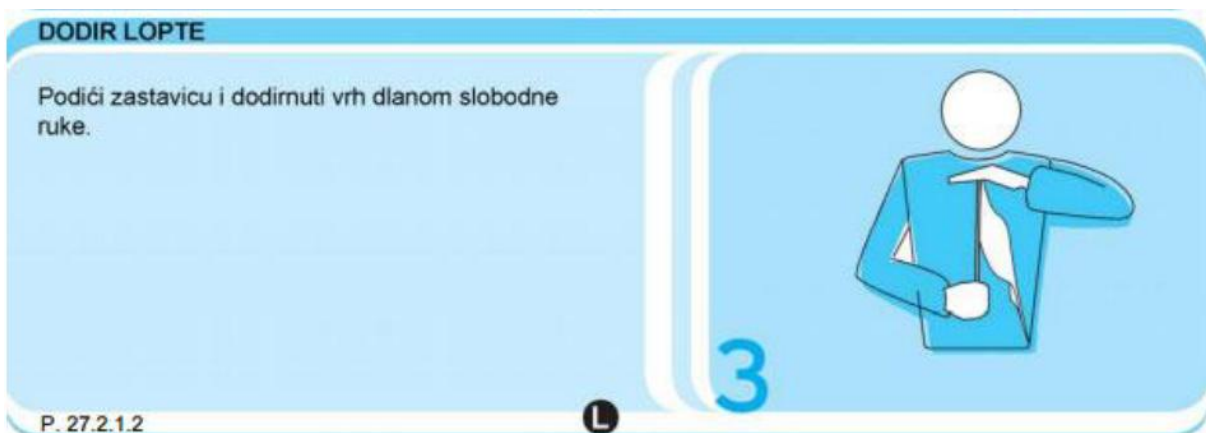

C. Dodirnuta lopta

Kada je lopta dodirnuta od strane blokera ili igrača ekipe koja prima loptu ili ekipe koja se brani i nakon što dodirne pod van bočnih linija na istoj strani.

Ovaj znak dat je od strane linijskog sudije koji kontroliše liniju najbližu mjestu gdje je lopta dodirnula pod.

Ako blokera dodiruje lopta koja je u kontaktu s podom izvan terena za igru na istoj strani, signal mora biti dat od strane linijskog sudije koji je vidio dodir.

D. Lopta u spoljnom prostoru

Kada lopta prolazi vertikalnu ravan mreže van prostora za prelaz u protivničko polje ili dodiruje antenu, konopce, stub ili mrežu izvan bočnih traka.

Kada lopta, nakon što pređe vertikalnu ravan mreže u protivničku slobodnu zonu u potpunosti ili djelimično kroz spoljni prostor, dodiruje pod ili je odigrana nazad od iste ekipe i ne prolazi u potpunosti ili djelimično kroz spoljni prostor na istoj strani terena.

Ovaj znak je dat od strane linijskog sudije koji kontroliše bočnu liniju na strani mjesta dodira/prelaza lopte.

E. Servis

Kada server, u momentu udarca pri izvođenju servisa ili odraza za skok servis, dodiruje teren za igru uključujući osnovnu liniju ili dodiruje pod van bočnih linija prostora za servis.

Signal je dat od strane linijskog sudije koji kontroliše bočnu liniju.

F. Igrač stoji van terena u trenutku izvođenja servisa

Kada igrač (izuzev servera) stoji van njegovog/njezinog terena u trenutku izvođenja servisa.

Znak mora biti pokazan od strane linijskog sudije koji kontroliše odgovarajuću bočnu liniju, a linijski sudija treba pokazati liniju na kojoj se greška desila.

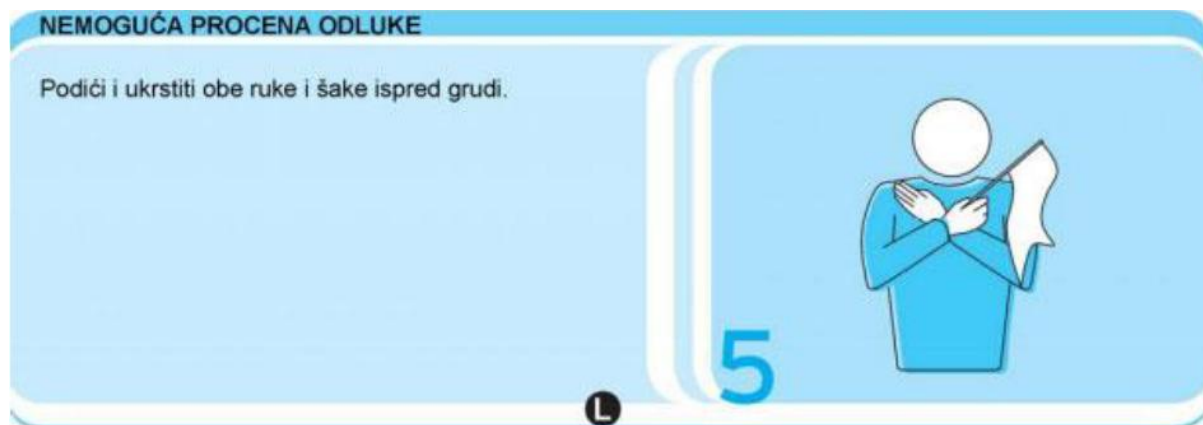
Treba obratiti pažnju na činjenicu da se greškom smatra čak i ako dio stopala igrača dodiruje spoljni prostor izvan linija.

G. Nemoguća procjena

Kada linijski sudija nije u mogućnosti procijeniti grešku iz svoje nadležnosti.

Ovaj znak mora biti pokazan bez odugovlačenja tačno u momentu kada je jasno da linijski sudija ne može da procijeni grešku koja je okviru njegove nadležnosti.

3. Tehnika

Kao i sudije, linijske sudije moraju se pripremiti prije utakmice kako bi postigli najviši nivo koncentracije za vrijeme utakmice. CEV sada zahtjeva da i linijske sudije ispunjavaju zdravstvene uslove koji su postavljeni za međunarodne sudije na svim nivoima takmičenja.

Za vrijeme utakmice linijske sudije moraju da stoje u poziciji koja im omogućuje ispravnu procjenu akcija u okviru njihove nadležnosti. Ukoliko je potrebno linijski sudija može mijenjati poziciju.

Zastavicu je uvijek potrebno držati u desnoj ruci, a lijeva noga mora biti ispred desne za sve akcije ("otvarajući" se tijelom prema terenu).

Ako prilikom servisa ili nadigravanja dođe do mogućeg ometanja igrača od strane linijskog sudije, linijski sudija se mora brzo maknuti kako bi izbjegao kontakt i ometanje igrača, čak i ako će ta akcija dovesti do privremenog gubljenja pažnje.

Pozicija tijela

Odbojkaška utakmica se odigrava kroz tri različite faze:

- a) Nadigravanja
- b) Prekidi
- c) Intervali

Za vrijeme ovih faza linijske sudije moraju prihvatiti različite pozicije tijela.

a) Nadigravanja

Ovo su najvažnije faze u ulozi linijskih sudija s obzirom da procjene zahtijevaju visok stepen koncentracije. Od vitalnog je značaja da linijski sudija ima sposobnost da se fokusira na specifične poene i intervale kako bi se mogao ispravno postaviti da dobro vidi akciju. Linijske sudije moraju biti jako pokretne.

Sve do zvižduka za servis prvog sudije, koji odobrava servis, linijske sudije trebaju biti u stavu "mirno/odmor". Zastavica treba biti uz nogu, dok noge trebaju biti blago razdvojene.

Kada je servis odobren (nakon zvižduka), svaki linijski sudija zauzima poziciju koja mu omogućuje punu pažnju na akciju, primarno povezanu sa njegovom nadležnosti, ali i sa činjenicom da su sve sudije dio istog kolegija. [Zastavicu je uvijek potrebno držati u desnoj ruci, a lijeva noga mora biti ispred desne za sve akcije ("Otvarajući" se tijelom prema terenu)] osim prilikom posljednjeg znaka, kada noge moraju biti skupljene.

Linijski sudija koji kontrolira osnovnu liniju ekipe koja servira mora obratiti posebnu pažnju na ispravno izvođenje servisa po pitanju pozicije stopala na podu u trenutku kontakta servera i lopte.

Druge linijske sudije kontroliraju sve druge greške koje su u okviru njihove nadležnosti.

Kako bi donio ispravnu odluku, linijski sudija mora prvo kratko pratiti putanju lopte i predvidjeti prostor gdje će lopta pasti, nakon čega će donijeti potrebnu odluku (unutra/"aut", izvan spoljnog prostora, dodir antene i sl.).

Za vrijeme nadigravanja svaki linijski sudija mora održavati ispravnu poziciju tijela kako je opisano za servis, ali ukoliko je to potrebno on može blago promijeniti stav kako bi poboljšao svoj pogled, posebno kako bi vidio kontakt lopte i bloka.

Tokom korištenja tehnike "predviđanja" za vrijeme nadigravanja, a uslijed brzih akcija u modernoj odbojci koje se odvijaju velikim brzinama u veoma kratkom vremenskom razdoblju i pri velikim brzinama lopte, linijske sudije moraju obratiti pažnju na to gdje se nadigravanje događa.

Kako bi unaprijedili svoju pažnju u donošenju odluka, pored potrebne fizičke i mentalne pripreme, linijske sudije trebaju posmatrati:

- I) Kada se nadigravanje događa u suprotnom polju, linijski sudija koji kontrolira osnovnu liniju trebao bi vizuelno "skenirati" osnovnu liniju i alternativno pomjeriti pogled dva ili tri puta sa linije na loptu. Ovo će mu omogućiti automatsku procjenu daljine osnovne linije od mjesta gdje se nadigravanje događa, tako da, kada se napad dogodi, oči mogu biti fokusirane na osnovnu liniju prije nego lopta dođe do

nje, nakon što je ustanovljeno je li bilo kontakta s blokerom ili ne. Ovo bi trebala biti automatska reakcija svih linijskih sudija.

- II)** Fokusiranje je glavni problem za linijske sudije zbog konstantnih pokreta glave i očiju pri prebacivanju pažnje s akcije odigravanja na osnovnu liniju.

- III)** Za linijske sudije koje kontrolišu bočne linije potrebna je ista automatska tehnika za mjerenje udaljenosti, ali u ovom slučaju mjerenje desne strane i lijeve strane je lakše, s obzirom da je područje kontakta ispred linijskog sudije pa stoga nisu potrebni veći pokreti glave i očiju.

- IV)** Za ove linijske sudije glavna poteškoća je ustanoviti je li lopta dodirnula blokera/ere i je li lopta prošla kroz spoljni prostor, posebno kada se to događa (djelimično ili u potpunosti) kroz zamišljeni produžetak antena.

b) Prekidi

Na kraju nadigravanja linijski sudija treba pokazati službeni znak koji mora zadržati toliko dugo koliko je potrebno prvom sudiji da isti vidi, prilikom čega će održavati kontakt očima s prvim sudijom, nakon čega će se vratiti u položaj "mirno/odmor" i fokusirati se na sljedeće nadigravanje.

Tokom trajanja time-outa linijske sudije trebaju se pomaknuti van terena, kako ne bi ometali brisače terena i igrače koji se zagrijavaju. Na kraju time-outa, oni se vraćaju na svoje pozicije i u stavu "mirno/odmor" čekaju sljedeće nadigravanje.

c) Intervali

Za vrijeme intervala između setova linijske sudije moraju se pomaknuti na kraj slobodne zone, sastajući se u par na centru, kako ne bi smetali igračima pri zagrijavanju. Ako se utakmica privremeno prekine, linijske sudije moraju se ponašati kao u intervalima između setova. Ako se sudije odluče povući u svlačionice, linijske sudije trebaju učiniti isto kada dobiju instrukciju za to.